

ЕДНОВРЕМЕННО С БОТЕВАТА ЧЕТА

За легендарния отряд от 200 души на Христо Ботев знае всеки българин. За Таньо войвода и четата му от 28 души знаят само някои от историците, а тя е преминала на 17 май 1876 г. едновременно с Ботевата чета и има значение и съдба сходни с нейните.

Четата на Таньо войвода е организирана по план и идея на Хр.Ботев, с цел да се увлекат нови въстанически сили към Западна и източна Стара планина, а турските сили да се разединят. За изходен пункт на четата бил избран гр. Олтеница, срещу Тутракан, а за войвода бил поканен избягалият от Диарбекир, сливенски революционер Таньо Стоянов.

Таньо прекарал зимата в Турномагурели, където, подпомаган от председателя на революционния комитет Петър Мишайков, подготвял малка чета. Живеейки оскъдно Таньо събирал средства за оръжие и знаме на четицата си. На 24 април 1876 г. срещнал в Краьова Никола Обретенов, който му изложил плана на Ботев и му предложил да стане войвода на четата от олтеница. Таньо се съгласил и се прехвърлил с четниците си в Олтеница, където ги посрещнал председателят на революционния комитет Атанас Чернев. В Олтеница престояли пет дни и на 16 май Таньо повел въоръжените 27 души. През нощта на 17 май, шест часа преди „Радецки“ да спре на Козлодуйския бряг, Таньо преминал в България при с. Пожарево, Тутраканско. От тук започнал единадесетдневния боен път на четата.

Знаменосец на четата бил Велко Дачев Тишев от с. Радево, Новоагорско. Секретар, който носел готови писма до комитетите в Разградско, бил Петър Иванов Русков от Сливен, водачи през горите били Стефан Николов Заралията от с. Гурково и Йовчо Кеяпенчев от с. Голям Извор, Разградско, а оръжейник на четата бил Цанко Петранов Тюфекчията от Котел.

Покрай Пожарево, къмпинга Антимовско ханче и с. Антимово, четата навлязла в Лудогорието и на 18 май преседяла на явка край гр. Исперих, в очакване на четници от Голям извор и Хърсово. Известени били, че в Голям извор станал провал, а хърсовските въстаници заминали към Горна Оряховица. Войводата повел четниците към с. Побит камък. Четата останала скрита в местността Палашча, а в селото влязъл с писмо до местните революционни дейци Стефан Николов Заралията. Той през февруари бил избягал от Русенския затвор, а заптието, което го пазило, сега било изпратено в селото. То с помощта на пъдарите заловило Стефан и мисията му пропаднала.

Четата чакала цяла нощ в местността Палашча и чак на сутринта научила от две козарчета, че Стефан е уловен и откаран за Разград. С бърз ход четата се прехвърлила към гара Разград, но пандурите се скрили в каменното здание на гарата и четата напразно вардила цяла нощ.

Отчаяни и покрусени, четниците решили да се върнат и да накажат селото Побит камък. Войводата едва ги отклонил. Тогава те решили да се върнат в Румъния и покрай Топчии и Равно излезли над спирка Кривня. До тук, по пътя през горите се изгубили Йовчо Кеяпенчев и Христо Димитров Пържинов. Войводата успял да убеди четниците да се върнат към Търговище. Никой обаче не знаел пътя. На 23 май осъмнали над с. Торлак (Цар Калоян). Ориентирали се и се изтеглили към с. Костанденец. Тук през нощта от скалите паднал и се изгубил Петър Иванов Русков. По височините между Малкия и Черния Лом четата се изнесла към с. Садина и осъмнала пред с. Ломци.

Тук се завързало първото сражение с потерите, в което бил ранен Гено Ст. Грошов от Котел. Четата свърнала на юг към гр. Омуртаг и осъмнала в корията при с. Светлен, която била пълна с пастирчета от околните села. Две от тях попаднали на четата. Някои от четниците искали да ги задържат или убият. Войводата се възпротивил: „Тръгнали сме народ да освобождаваме, а не мирни хора да убиваме!”

След половин час от околните села се вдигнали потери към Светленската кория, която не била годна за отбрана. Четата бързо се насочила към отсрещните височини, но пред тях се изпречила придошлата, буйна и дълбока р. Черни Лом. Нагазили я до гърди, хванати за гъце. Раненият Гено Гроша бил застигнат и убит от черкезите. Четата заела позиция на удобния хълм Припека (Гюнята) и цял ден водила успешно сражение, в което не дала убити и ранени, а от потерята паднали мнозина, включително и черкезкия предводител.

Вечерта завалил дъжд и потерите се събрали около запалените огньовете. Четата се измъкнала незабелязано и с бърз ход поела на юг, към Балкана. Потерите между които и сто души конница, ги застигнали при с. Априлово и ги принудили да заемат позиция на Керчан баир. Тук на 27 май 1876 година станала третата, последна битка на четата. Цял ден валил дъжд. Барутът овлажнял. Пушките се подплескали. От четниците паднали убити Петър Н. Танев и Кара Петър Трявналията. Отбраната

била разкъсана надвечер и четниците хукнали да се спасяват на групи. Войводата се спуснал на северозапад и в подножието на Керчан баир загинал в ръкопашна схватка, в която съсякал 6 души. Така на 27 май 1878 г. четата прехрестанала да съществува като организирана бойна единица. Потерите и изловили повечето от четниците.

За популяризиране на четата Културно-просветно дружество „Родно Лудогорие” провежда ежегоден традиционен поход по пътя по пътя на й от 30 май до 2 юни, придружаван с викторини.

По повод на 130-тата годишнина от Априлското въстание обявява конкурс за написване на есе или разказ на тема: „Боеен път и действие на четата на Таньо войвода”.

Апелираме в конкурса да се включат повече участници от повече краища на България.

Борис Илиев